

گزارش یک میزگرد

گردشگری درماندگان؛ موانع و ظرفیت‌ها

مازندران سرزمینی سرسبز و مستعد برای آبادانی و در متن خود سرشار از نعمت‌های خدادادی است. در واقع، هر آنچه برای زندگی لازم و ضروری است درون این قطعه‌المناس گونه و این استان زرخیز نهفته است. اما به نظر می‌رسد که مازندران در طول تاریخ حیات خود امروزه در سال‌های پس از پیروزی انقلاب، کمتر از توان اجرایی و مدیریتی مسئولان برنامه‌ریز، کارخان و لایق برخوردار بوده است. از سوی دیگر، امروزه شاهد فعالیت‌تثکلیل‌ها و تحمات استانی تحت عنوان مجامع استان‌ها در مرکز هستیم که با تسخالی قوی از دولت‌امتیاز می‌گیرند. اما مازندرانی‌ها همین‌تثکلیل‌را هم ندارند که آن هم به دلیل عدم شناخت یکدیگر است.

ماهنامه گزارش برای ایفای رسالت اطلاع‌رسانی، با اعتقاد به اینکه تثکلیل و همفکری مدیران، برنامه‌ریزان، متخصصان، کارشناسان و علاقه‌مندان آگاه به ایاماد مختلف موضوع جهانگردی، دستیابی به توسعه‌ای پایدار را تسهیل خواهد کرد، اقدام به برگزاری جلسه‌دینار و گفت‌وگو با نمایندگان محترم این استان و چند تن از مسئولان کشوری و مازندرانی حول محور صحت‌تورست و راه‌های توسعه آن در محل دفتر ماهنامه کرد. ضمناً دو روز بعد از این دعوت،

همایش ملی تحت عنوان 'ساماندهی سواحل دریای خزر' در محل هتل قدیم رامسر برپا شد که گزارش آن آورده شده است.

پانزده تن از هیئت‌مدیره که در این نشست که در محل دفتر ماهنامه گزارش برگزار شد، نمایندگان هیئت‌مدیره و اعضای هیئت‌مدیره و اعضای هیئت‌مدیره از طرف هیئت‌مدیره و آقایان مهندس محسن رحمانی، نماینده هیئت‌مدیره در مجلس شورای اسلامی و دکتر کامیسیون عمران، صحت‌تورست و نماینده فخرالدین صابری نماینده مردم تکاب

و رامسر و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات، دکتر انوشیروان محسنی‌بندی نماینده مردم نوشهر و چالوس و عضو کمیسیون بهداشت و درمان آقای سیدمحمد کاظم دینان نماینده مردم آمل، دکتر محمد رضا سوده مهندس حسین حاجیان و علی پور آهنگرانی مدیرکل، معاون و کارشناسی دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و نیز محمود طالبانی، مدیرکل اداری سازمان تربیت بدنی حضور داشتند. گزارش این نشست را با هم مرور می‌کنیم.

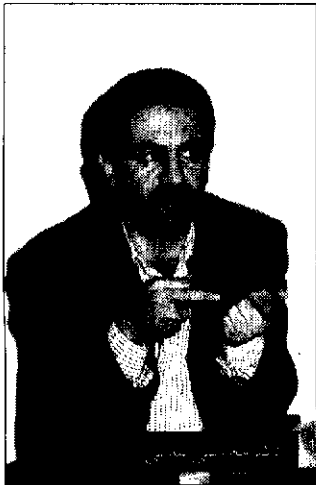
سفر به مازندران وعده دادند که آزادراه شمال را تا ۲ سال دیگر تحویل بدهند و افتتاح کنند، اما هنوز این وعده تحقق نیافته است.

بحث راه یکی از اصول اولیه است. من فکر می‌کنم اگر این راه‌های ارتباطی شکل بگیرد و آن چالش فرهنگی تا حدی کم‌رنگ بشود، آن گاه استان مازندران به عنوان نقطه‌ای با اشتغال زایی بسیار بالا مطرح خواهد شد و درآمد نسبی مردم از طریق صنعت گردشگری بالا خواهد رفت.

گزارش: منظور از چالش فرهنگی در امر گردشگری چیست؟

مهندس نریمان: آیات‌به حال نشنیده‌اید که یک اتوبوس را که برای استراحت و تفریح در مازندران در حال تردد است متوقف بکنند و بگویند مثلاً چرا وضعیت شما این گونه است؟ این‌ها سختگیری‌هایی است که در اصفهان دیده نمی‌شود. عرض بنده این است که ما در یک کشور و تحت یک نظام زندگی می‌کنیم. بالاخره یک قانون داریم. اگر این توریست در اصفهان و ارگ بم و کرمان می‌تواند برود و آثار باستانی را ببیند، به مازندران هم حتماً باید به همان صورت بتواند بیاید. استان ما نباید در این زمینه ساز جدیدی بزند.

گزارش: از مجموع صحبت‌ها چنین برداشت می‌شود که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان یکی از متولیان امور، تعریف و مفهوم خاصی از توریست و طریق برخورد با آن ارائه کرده که در بعضی از نقاط ایران رعایت می‌شود و در جاهایی هم اعمال نمی‌شود.

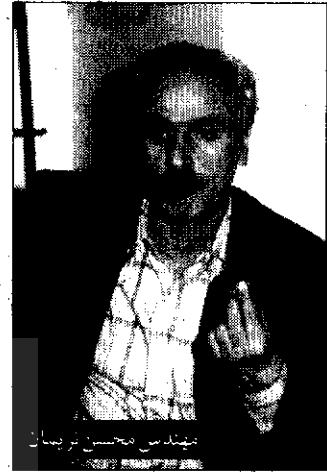
دکتر محسنی بند پی: بنده ضمن تأیید صحبت‌های آقای نریمان عرض می‌کنم که به واقع همه مشکل این نیست. متأسفانه نگاه ما بعد از ۲۴ سال که از انقلاب می‌گذرد، هنوز هم نگاهی تجربی است. چنان که زمانی می‌گفتیم مازندران قطب کشاورزی است. یک زمان محیط زیست آن را مطرح می‌کردیم. الان هم که گردشگری مطرح شده. در واقع سیکل بسته‌ای را طی می‌کنیم و همچنان در جای اولمان ایستاده‌ایم. راهبردمازندران

و توسعه آن، قبل از انقلاب تعریف شده است و بر روی توانمندی‌های نقاط مختلف استان سرمایه‌گذاری کرده بودند. احداث کارخانه چای در کلارآباد، حریربافی در چالوس، گونی بافی در محمودآباد، فرودگاه در رامسر و نوشهر، ساخت هتل در رامسر و چالوس، همه حاکی از راهبرد و نگاه جامع و کارشناسی است که به مازندران داشتند. متأسفانه بعد از انقلاب، نگاه مان تک‌بعدی بوده است. سه راه

گزارش: ضمن عرض خیر مقدم و تشکر از میهمانان محترمی که دعوت ماهنامه را قبول کردند، از آقای مهندس نریمان تقاضا می‌کنیم که مقدمه‌ای درباره توسعه گردشگری در استان مازندران بفرمایند.

مهندس نریمان: مادر استان مازندران به نوعی ویژگی‌های توسعه را داریم. در واقع، می‌توان گفت مواد اولیه

این کار در منطقه وجود دارد، منتهی می‌بایست با یکدیگر هماهنگ شده، به حالت بالفعل در آیند. اگر بخواهیم در مورد گردشگری و راه‌های توسعه آن صحبت کنیم، ابتدا باید دنبال جاذبه‌ها باشیم. جاذبه‌هایی که زمینه جذب گردشگری را فراهم کند. استان مازندران الحمدلله هم جاذبه‌های تاریخی و آثار باستانی دارد و هم جاذبه‌های طبیعی. درست است که مادر بخش آثار تاریخی نمی‌توانیم

حرف مهمی بزیم ولی مازندران از نظر جاذبه‌های زیست محیطی حرف‌های زیادی برای گفتن دارد. چنان که برخی مناطق این استان، مانند رامسر و کلاردشت و غیره را با زیباترین نقاط سوئیس مقایسه می‌کنند. ما کوه و دریا را در تقاطعی از این استان به فاصله اندکی از هم داریم. منتهی اشکالی که برای مادر مورد صنعت توریسم و توسعه آن وجود دارد، اولاً مجموعه‌ای از چالش‌های فرهنگی است که باید شناسایی بشوند و راهکار مقابله با آنها پیدا شود. ثانیاً مشارکت‌های سرمایه‌گذاری است که می‌تواند در بخش خصوصی بسیار بالا باشد. گروه‌های سرمایه‌گذار مرتباً با ما به عنوان نمایندگان مردم مازندران در مجلس ارتباط دارند به اعتبار اینکه حامی و راه‌نمندی به استان مازندران پیدا کنند تا بتوانند فضاهای تفریحی، هتل‌ها و سایر اماکن جذاب توریست‌ها را راه‌اندازی کنند. اتفاقاً نمایندگان هم اقبال خوبی نشان می‌دهند. مادر بحث‌های مختلف به این نکته رسیدیم که به هر حال استان ما، استان کشاورزی است اما برای اینکه پاسخگوی نیازهای اشتغال در منطقه باشیم باید بر روی صنعت گردشگری هم سرمایه‌گذاری کنیم. بنابراین، اگر بخواهیم این صنعت در استان ما پا بگیرد علاوه بر مسائل سرمایه‌گذاری باید مسئله فرهنگی هم رعایت شود. یعنی اگر سرمایه‌گذاری در منطقه اقدام به ایجاد مکان تفریحی برای گردشگران کرد، زمینه پذیرش توریست در استان فراهم باشد تا او بتواند سود دلخواه را از کاری که برای آن سرمایه‌گذاری کرده به دست بیاورد. نکته قابل اشاره دیگر این که متأسفانه ساخت و سازهایی که افراد داخلی و سرمایه‌گذاران خارجی، عمدتاً کشورهای عربی و در واقع اسلامی، صورت می‌دهند ساماندهی شده نیست و به نوعی می‌توان گفت که ما استانمان را رها کرده‌ایم، چنان که ماهنوز جاده‌های ارتباطی مناسب نداریم. آقای خاتمی در

مازندران چه استعدادهایی دارد و اولویت سرمایه گذاری با کدام است.

متأسفانه بهترین مکان های تاریخی مان را به آب بستند و خرابش کردند. یعنی متولیان این کار (شهرداران) توجهی به قدمت و عظمت مکان های تاریخی ندارند. باید استعداد فرهنگی مردم مازندران در جهت فرهنگ بومی خودشان رشد داده شود. توریست که فقط برای دریا نمی آید. او می آید که فرهنگ و سابقه و استعداد های شما را ببیند. مدفون شدن سوابق تاریخی در لابه لای جنگل ها و در

دل کوهستان ها به دلیل نداشتن راه ارتباطی برای مطالعه آن ها و نبود انسانی دلسوز و علاقه مند به مازندران بوده است.

نکته دیگر در آخرین مسافرتی که از جاده هراز به شمال داشتم مشاهده کردم گروهبانی در وسط خیابان ایستاده و ماشین ها را یکی یکی بازرسی می کند. جلوتر رفتیم دیدیم به واسطه حضور ماشین های فراوان ترافیک سنگینی وجود دارد. مجدداً برگشتم و به آن گروهیان گفتم شما

نادر کاریمی

این جا چه کاره ای؟ گفت من دستور از بالا دارم. گفتم در این چهار روز تعطیلی باین ترافیک سنگین، به جای این که راهگشایی کنید و به پلیس راهی که این همه زحمت می کشد کمک کنید، پدتر راه بندها ایجاد می کنید؟ او و کله قندی های موجود در خیابان را کنار زدم و راه را باز کردم و مردم خوشحال شدند. مردم می خواهند دو روز تفریح کنند و با خاطره خوش، ایام دیگر هم به شمال مسافرت داشته باشند.

حجت الاسلام صابری: به نظر من چند عامل در زمینه توسعه نیافتگی صنعت گردشگری در استان مازندران مؤثر است:

۱- عدم تخصیص متناسب اعتبارات: در کشور ما، تخصیص اعتبارات و امکانات به تناسب استان ها نیست و بسیاری از ظرفیت ها و موقعیت ها لحاظ نمی شود و بودجه ها به صورت علی السویه و بر اساس ملاک های سنتی اختصاص می یابد. البته در برنامه ریزی استانی هم، این اشکال وجود دارد. مثلاً برای رامسر و آمل نمی توان به طور یکسان بودجه و طرح ریخت، زیرا آمل بیشتر شهر صنعتی است در حالی که رامسر توریستی است و اعظم زیبایی اش در فاصله کم کوه و دریاست که گاهی تا ۹۰۰ متر می رسد و شما می توانید در کمتر از یک ساعت از منطقه صد درصد بیلابالی به منطقه معتدل ساحلی بروید.

۲- نداشتن راهبرد مدون در مورد گردشگری: ۲۴ دستگاه متولی فرهنگ جامعه اند که متضاد عمل می کنند. به نظر بنده در قسمت فرهنگی بیشتر به صورت سلیقه ای و به تناسب قرائت هایی که افراد از فرهنگ و ارزش ها دارند عمل می شود. در نتیجه بعد فرهنگی گردشگری دچار اشکال است. بنابراین، مسئله فرهنگی می تواند جامعه ما را گردشگر پذیر یا گردشگر گریز سازد. ما حتی برای

دسترسی و ارتباط با مازندران، راه هایی است که از قبل از انقلاب بر ایمن به ارث مانده است. حتی همین آزاد راه شمال تهران تمام مطالعاتش قبل از انقلاب انجام شده است. اول قرار بود ژاپنی ها وارد کار بشوند. از سال ۷۵ هم که کلنگش به زمین خورده تا به امروز هنوز ابتدای کاریم. الان دو سال است که وعده می دهند، چینی ها از طریق فاینانس می خواهند کار را شروع کنند. ما امروزه توسعه فرودگاه و زیرساخت های بخش گردشگری، اعم از امکانات جاده ای، بهداشتی و درمانی و ساماندهی رستوران ها را برای پذیرش میهمانان و مسافران نداریم. متأسفانه ما نمایندگان هم تا به امروز چنین نشستنی را به همراه دوستانی که دغدغه استان و توسعه استان و بیکاری جوانان را ندارند، نداشتیم.

طبق آمار، بالای ۷۰ درصد از گردشگران فقط به خاطر دریا به مازندران می آیند، در حالی که بیش از ۹۵ درصد این ساحل در اختیار ارگان ها، نهادها و سازمان های دولتی است. آیا می شود آنها را بیرون کرد؟ واقعاً بعد از انقلاب ما با ساحل مان چه کرده ایم؟

گزارش: اگر کسی از تهران برای مسافرت به شمال می رود برای انجام کارهای خلاف نیست، بلکه برای استفاده از طبیعت زیبا و آب و هوای پاکش است. اما به تعداد ایست بازرسی هایی که در مسیرها وجود دارد توجه کنید. همه انسان ها که یک جور فکر نمی کنند. بنابراین، بهتر است که بحث چالش فرهنگی پیگیری شود.

کاظم دینان: مازندران در گذشته دستخوش حوادث گوناگون بوده و بعد از پیروزی انقلاب هم، خودی بر او جفا کرده است. به قول معروف، 'غم گذشته، درد نو، به بار می آورد'. مدیر مربوطه در مازندران روشی را که قرآن فرموده و پیغمبر هم به آن عمل کرده است اجرا کند. اولاً ما باید مدیری داشته باشیم که عاشق و علاقه مند و دارای معرفت به این سرزمین قشنگ و تاریخی با این همه استعداد های فراوان باشد. بعداً باید برنامه ریزی داشته باشیم که

سید محمود کاظم دینان

چنین بشود یا چنان. متأسفانه قبل از پیروزی انقلاب مسئولیت استان در دست عده ای افراد طماع، خام، مال انوز و وابسته به دستگاه سلطنتی بود که هر کدامشان چند روستا داشتند و خیلی روی شهرسازی کار نکردند. روستاها هم که همان طور ماند تا بعد از پیروزی انقلاب. الان باید آمایش سرزمین صورت بگیرد. سرزمین مازندران مطالعه شده نیست، هر کسی می آید و طرحی می دهد و کاری انجام می دهد و می رود. بنابراین، مطالعه اساسی صورت نگرفته است. باید ببینیم

ایست بازرسی‌هایی که در سطح استان شاهد آن هستیم، قاعده و قانونی نداریم. پس اگر در مورد این مسائل به قانون عمل بشود نه به سلیقه، سریع‌تر به ایده‌آل می‌رسیم. چون الان هر کسی یک برداشت و تلقی از حضور میهمانان، خلاف ارزش‌ها و هرواژه دیگری دارد. لذا هر کسی به تناسب سلیقه خودش عمل می‌کند. به عنوان مثال در غرب مازندران تنها شهری که در مواقع تعطیلی تابستان و یا ایام نوروز نسبت به شهرهای اطرافه بیشترین استعداد پذیرش گردشگر را دارد رامسر است. جالب‌تر این که امکان ندارد در یک خیابان اصلی شهر، پنج مورد ایست بازرسی نداشته باشید. چه در ورودی رامسر از گیلان و چه در ورودی‌اش از مازندران. این مسئله برای بنده به عنوان نماینده مجلس هنوز توجیه نشده و هیچ مقام مسئولی هم آن را توجیه نکرده که آیا ما به دنبال سلاح هستیم؟ آیا بر اساس گزارشی در تعقیب مواد مخدر، مشروبات الکلی و موارد خلاف دیگر هستیم؟ یعنی ممکن است هر آن پایگاه مسجدی تصمیم بگیرد که همانجا چند مانع بگذارد.

بنابراین در این رابطه قانون خاصی نیست که اجرا شود. لذا این مورد از موانع گردشگری است.

۳- راه‌های ارتباطی نامناسب: تابستان امسال کویتی‌ها و بحرینی‌ها در رامسر حضور داشتند. جذابیت مازندران برای آنها سلامت این منطقه بود. یعنی آنها هم از لایالی‌گری و هرزه‌گی سواحل کشورهای غربی و اروپایی خسته شده‌اند. وقتی از آنها سؤال می‌شد که آیا سال دیگر هم به رامسر می‌آید یا نه می‌گفتند: "آین جا اگر

دکتر محمدرضا شمس‌الدینی

کسی بیاید باید وصیت‌نامه همراه خود داشته باشد." آقای دکتر محسنی هم که مسبقاً به سابقه‌اند. متأسفانه امروز کشتن زمان در آماده‌سازی راه‌های ارتباطی یکی از رویه‌های متداول در کشور ماست. کسی دلش نمی‌سوزد. ساخت راه‌ها را به پیمانکارانی می‌دهند که تعلل می‌کنند، اگر شما برای تذکر جلو بروید می‌گویند: "می‌دانی برای برکناری یک پیمانکار، دولت چقدر خسارت می‌بیند؟" اصلاً مادر این استان حسابی سر در گم شده‌ایم. یعنی نه می‌توانیم در زمینه فراهم‌سازی امکانات سرعت ایجاد کنیم و نه می‌توانیم از تعلل جلوگیری کنیم. در تعطیلات اخیر برای عبور از پلی که تعریض آن از ۱۲ سال پیش شروع شده است، به علت شدت ترافیک باید ساعت‌ها زمان صرف می‌شد. شما فکر می‌کنید این ناسزها و نگاه‌های معترضانه مردم متوجه چه کسی است؟ متولیان امور.

موردی که دوستان دیگر اشاره نکردند، بحث سرویس‌های بهداشتی است. خوب، چه کسی باید برای حل این مشکلات و اقدام کند؟ همه هم اعتراض می‌کنند.

دکتر ستوده: بنده اجازه می‌خواهم به تناسب شغلم از دید برنامه‌ریزی و اجرا

به مسئله بپردازم. آمایش سرزمین مازندران را از سال ۱۳۵۲ یک گروه فرانسوی و یک گروه ایرانی به نام "سه تیران" شروع کردند. منتهی قبل از انقلاب این قضیه متوقف شد. بعد از انقلاب هم این کار را چندین بار شروع کردند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی فعلی و برنامه و بودجه سابق گروه‌هایی را تشکیل دادند و در سال‌های ۶۰ و ۶۶ این کار تکرار شد. تا الان که سند نهایی آمایش تهیه شده و در هیئت دولت مطرح شده است. بنابراین، با این کار جایگاه مازندران در توسعه مشخص می‌شود و استان مازندران می‌فهمد که نقشش چیست و چه باید بکند. در اینجا مازندران باید وارد توسعه منطقه‌ای بشود که البته این توسعه به غیر از برنامه پنج‌ساله‌ای است که مجلس تصویب کرده است. بنده زمانی به اتفاق آقای مهندس حاجیان که رئیس برنامه و بودجه مازندران بودند، چندین بار مطالعاتی انجام دادیم. اما آیا از قوه به فعل درآمده است؟ آیا تاکنون نتایج آن مطالعات اجرا شده است؟ در آن برنامه مشخص شده بود که استان در چه خطوطی باید توسعه پیدا کند. مسئله گردشگری مسئله‌ای بسیار مهم در مازندران است. بنابراین، باید ارگان‌هایی همراه با تشکیلات و سازماندهی مناسب ایجاد می‌شد تا شروع به کار کنند.

موانع توسعه استان به نظر من دو گونه است: ۱- موانع درونی ۲- موانع بیرونی، یعنی مواردی که از بیرون دیکته می‌شود. راه‌های ارتباطی مسئله‌ای است که از بیرون تحمیل می‌شود. متأسفانه مازندران راه ارتباطی مناسبی برای جذب مسافر ندارد و همه معذب و ناراحت هستند.

حال فرض کنیم راه‌های ارتباطی مناسب ایجاد شد، با توجه به وجود پتانسیل‌های لازم برای گردشگری، باید فرهنگ توسعه را در منطقه به وجود بیاوریم. فرهنگ توسعه این نیست که فقط دولت سرمایه‌گذاری کند. دولت نهایتاً امکانات زیربنایی را فراهم می‌کند، خدمات عمومی را شکل می‌دهد. مسئله اصلی، جذب سرمایه‌گذار است. مکانی در بین راه‌تنگان و رامسر وجود دارد به نام اردوگاه حبیب‌ابن‌مظاهر وابسته به سازمان بهزیستی. یک سرمایه‌گذار ایرانی ساکن یکی از کشورهای شیخ‌نشین حاضر شده ۲۰ میلیارد تومان پول در آن جا هزینه کند. اما متأسفانه سازمان بهزیستی حاضر نشد تکلیف آن جا را مشخص کند که آن شخص راغب به سرمایه‌گذاری شود.

بنابراین، ما مشکل داخلی هم داریم. یا مثلاً اگر شما بخواهید پولی از بانک برای تسهیلات سرمایه‌گذاری در امر گردشگری استقراض کنید بسیار دشوار است، در حالی که بر اساس قوانین بودجه سالانه، دولت این گونه وام‌ها را تضمین کرده است.

به نظر من دولت با مدل‌های توسعه‌ای که تهیه کرده به سمتی رفته که به توسعه منطقه کمک نکند. متأسفانه در جاهایی هم نیروهای محلی دنبال مسائل خودشان نمی‌آیند، مثلاً جاده کمربندی تنکابن. اگر در همان اوایل انقلاب دوستان به یک تفاهم جامع می‌رسیدند، امروز این کمربندی افتتاح شده بود و مردم راحت بودند. اما به دلیل عدم پیگیری مسئولان محلی، این تفاهمات به تعویق افتاد. در نتیجه، زمین قیمت پیدا کرد. مردم هم پول خود را طلب کردند. از این جا مشکل ایجاد شد، چون دولت نمی‌توانست آن همه پول را بدهد. الان هر ساله برای این کار میلیاردها تومان پول در نظر می‌گیرد ولی هنوز آباد نشده است.

بشود، خیلی از خانواده‌ها به راحتی می‌توانند از ساحل استفاده بکنند و اگر از مناطق بین ساحلی استفاده نکنند، می‌توانند در مناطق کوهستانی اسکان یابند.

مازندران یکی از نادر استان‌هایی است که ما می‌توانیم از محیطی با دمای بالای ۳۵ درجه سانتیگراد در طرف نیم ساعت به محیطی زیر ۱۰ درجه سانتیگراد برسیم. این یک نعمت خدادادی است. متأسفانه ما قدر نمی‌دانیم. بنده باز هم بر مقوله فرهنگ‌سازی تأکید می‌کنم. ما هنوز تعریف مشخصی از فرهنگ نداریم. در هر نقطه از کشورمان که کشوری اسلامی است یک تعریف و یک برداشت از آن می‌شود.

مطمئن باشید اگر توریست به ازای یک بار مسافرت خاطره‌خوشی داشته باشد ضمن سفر مجدد به آن دیار، تبلیغ هم می‌کند. نکته آخر این که پارک ملی کلیمانجارو یکی از بزرگ‌ترین پارک‌های دنیاست. در آن جا یک مجموعه ایجاد کردند که توریست‌های دنیا برای رفتن به این مکان صف می‌بندند. ما که در

مازندران این امکانات را داریم چرا نباید چنین باشیم؟ ما با تغییر امکانات می‌توانیم به راحتی توریست جلب کنیم. این کار مستلزم این است که جلوی تخریب‌ها را بگیریم. در مسافرتی که بنده به آذربایجان شرقی داشتم کوهی مخروطی شکل را دیدم که باور بفرمایید از هر ۲۰ نفر گردشگر بازدیدکننده از آن ۸ نفر خارجی بودند که برای گرفتن عکسی به یادگار در کنار آن آمده بودند.

مهندس حاجیان: به نظر

می‌آید بهتر است ابتدا از مسئولان استان این سؤال را بکنیم که آیا مطالعات معین و مشخصی را در مورد طرح توسعه گردشگری در استان انجام داده‌اند یا خیر؟ زیرا تا مادامی که مجموعه نیروهای اجرایی، به بحث و مباحث اعتقاد نداشته باشند و عاشق و علاقه‌مند به این موضوع نباشند، طبیعتاً موفق نخواهیم بود. و اگر مسئولان مطالعه‌ای در این زمینه داشته‌اند، باید عرضه شود تا مورد نقد کارشناسان امر ساخت در سطح استان و حتی در کل کشور قرار بگیرد. اگر هم مطالعه‌ای نداشته‌اند، به عنوان تأکید، از همین فردا شروع بکنند. چون ممکن است مردم جلو بیفتند و در اثر پراکنده کاری و ضعف مجموعه اجرایی، گلستانی مانند مازندران و گیلان دچار تشتت شود و اگر بعداً برنامه‌ای ارائه شد، عملکرد مردم با آن برنامه کیلومترها فاصله داشته باشد. بنده اعلام می‌کنم که این مطالعات در سال ۶۸-۶۹ انجام شده است. اگر صحیح بوده، آن را به بحث بگذارند. اگر صحیح نبود، تجدیدنظر کنند. مطالعات را انجام بدهند و راهکار ارائه بدهند. آن زمان ما می‌توانیم در قالب همین بحث‌ها، راهکارهای پیشنهادی را اصلاح کنیم. جاهایی که نیاز مندی تقویت است، تقویت کنیم. آن جاهایی که احیاناً دچار ضعف است، آن

چرا نباید دستورالعمل مطلوبی تهیه شود که بتوان با آن کار کرد؟ پس وجود تشکیلات مناسب و کارا بسیار مهم است.

طالبانی: به نظر من در این ارتباط، سه چهار مقوله را باید سرلوحه کار قرار بدهیم. یکی بحث فرهنگ‌سازی است که عمده مطلب است. دیگری بحث فرهنگ در خود منطقه است. فرهنگی که در راستای جلب و جذب سرمایه‌گذار بخش خصوصی حرکت کند. مسئله دیگر فرهنگ‌سازی برای جلب توریست است که باید راهکارهای اجرایی آنها پیدا و ان‌شاء... تسهیل هم بشود. بنده زمان نوجوانی ام را به خاطر دارم که همراه با پدرم از طریق کوه و از راه کلاردشت پس از گذشت ۱۰ ساعت به شمال می‌رسیدیم. در حالی که در مسافرت اخیرم به شمال، ۱۸ ساعت در راه بودم و به ناچار برگشتم. بنابراین ما اگر بخواهیم توریست جلب کنیم باید ابتدا موانع جذب را شناسایی و آنها را مرتفع کنیم. البته بازده این کار، دیر حاصل می‌شود ولی به هر جهت می‌توان آن را در طی ۳ مرحله کوتاه مدت، میان مدت و دراز مدت انجام داد. ضمن

این که راهکارهای کوتاه مدتی هم برای این امر وجود دارد. چندسال پیش سازمان تربیت بدنی به اتفاق سازمان جهانگردی مجموعه راهنمای برنامه‌ریزی سفر در استان مازندران را تهیه و منتشر کرد. باور بفرمایید اگر همین کتاب در تیراژ وسیع در کشور منتشر شود، جلب سرمایه‌دار مازندران چندبرابر خواهد شد. مازندران یکی از استان‌های استثنایی است. ما امکانات بالقوه‌ای داریم که همه عزیزان

مسیبوق به سوابق اند. بنده این امکانات را به سه دسته تقسیم کردم: ۱- امکانات ساحلی که همان خط جاده‌ای است ۲- امکانات بین ساحلی یعنی بین ساحل و کوهپایه ۳- امکانات کوهپایه‌ای. من چون به اهمیت این دیدار واقف بودم، سریعاً جلسه فوق‌العاده‌ای با حضور رئیس و کادر اجرایی فدراسیون کوهنوردی ترتیب دادم تا با نتیجه‌گیری مناسب از آن جلسه، نظراتی ارائه کنم که مثمر‌تر باشد. از آنها پرسیدم شما در زمینه کوهنوردی چه کارهایی را می‌توانید انجام دهید. دوستان استقبال کردند و گفتند در همین ایام تابستان می‌توانیم صدها و حتی هزاران چادر قرض کنیم و برای مناطق موردنظر در مازندران نصب کنیم که به نوعی جلب توریست کرده باشیم. همان‌طور که متوجه شدید این کار در واقع ابتدایی‌ترین وسیله برای جلب توریست در مناطق تخت سلیمان و دوهزار و سه هزار و قلعه دماوند و به طور کلی دامنه البرز است.

درست است که ما مشکل رفتن تا مازندران را داریم ولی با برنامه‌های کوتاه مدت می‌توانیم مشکلات توریست را حداقل در داخل مازندران حل بکنیم. اگر بعضی نقاط بازسازی بشوند و بعضی امکانات در مناطق کوهستانی ایجاد

مهندس حسن حاجیان

مهندس طالبانی

را مرتفع کنیم. بنابراین، در آغاز هر کار اجرایی و فوری، "خواستن" مهم است.

پورا هنگر: روزی با دوستان دانشجوی در مناطق زیبای تنکابن در حال گشت و گذار بودیم. به فرد خوش ذوقی برخورد کردیم که یک بیت شعر خواند. فکر می‌کنم شنیدن آن برای جمع خالی از لطف نباشد:

اگر اصفهان است نصف جهان
تمام جهان است مازندران

احساس می‌کنم منظور شاعر

به لحاظ جمع بودن جنگل و کوه و دریا در یک نقطه بوده است.

سؤال اساسی این است که ما چقدر توانستیم از امکانات و پتانسیل‌های موجود استان بهره‌گیری کنیم و از آنها در جهت دهی به اشتغال و رفع بیکاری استفاده کنیم و مهم‌تر این که در کوتاه‌مدت به نتیجه برسیم.

بدون در نظر گرفتن موانع ذکر شده ۳ پارامتر را برای توسعه صنعت گردشگری پیشنهاد می‌کنم.

۱- وجود زمینه‌ها و بستر مناسب که به طور خدادادی در استان مازندران موجود است.

۲- تقویت فرهنگ جذب توریست و

توسعه آن. به نظر بنده پایه و اساس این فرهنگ آموزش است. آموزش چگونگی برخورد با توریست و جذب آن. که می‌تواند از طریق نشریات، چاپ کتب و غیره تحقق پیدا کند. نکته اساسی‌تر در این زمینه، ایجاد مراکزی است که بتوانند این آموزش را انتقال دهند. مراکز آموزش عالی به عنوان یکی از ارکان توسعه می‌توانند مطرح باشد. بنده حدود یک سال است که از طریق مذاکرات با رئیس دانشگاه علامه طباطبائی توانستم مجوز تأسیس دانشکده مدیریت ایرانگردی و جهانگردی را برای منطقه بگیرم.

الآن نیازمند همکاری نمایندگان محترم و مسئولین محترم در این زمینه‌ام. یعنی علی‌رغم پیگیری‌های مستمر، هنوز پیشرفتی در این زمینه وجود نداشته است.

۳- فراهم کردن امکانات در جهت استفاده از پتانسیل‌های موجود در منطقه که

تخصیص اعتبارات می‌تواند این امکان را فراهم بیاورد. همیشه در ایام تعطیل، سیل عظیم مسافران به منطقه مسافرت می‌کنند. سؤال این جاست که مسئولین در این شرایط برای مردم منطقه و ظرفیت شهر چه تدابیری اندیشیده‌اند؟ به هر حال، با ورود مسافر گرانی ایجاد می‌شود و در واقع این نوع گردشگری نه تنها برای اکثریت مردم منطقه سودآوری ندارد، بلکه به نوعی ضرر هم دارد.

گزارش: از آقای مهندس نریمان تقاضا می‌شود جمع‌بندی مختصری از مباحث داشته باشند.

مهندس نریمان: در این جلسه بحث‌های خوبی مطرح شد. فکر می‌کنم تمام موانع و مشکلات گفته شد. اما می‌توان عمده‌مطالب را در بخش‌های زیر اعلام کرد:

عدم وجود امکانات مناسب در مازندران. از قبیل شبکه ارتباط جاده‌ای چه در داخل استان و چه در راه‌های ارتباطی مازندران با دیگر استان‌ها. اقبال مردم ایران به مازندران، ویژه و بی‌نظیر است. اما با این امکانات نه تنها انبساط خاطر ایجاد نمی‌شود بلکه گاهی برای آنها تلخ است. چهار باندته کردن جاده‌های استان و ایجاد چند ارتباط کمربندی و زیرگذر و تقاطع‌های غیر هم‌سطح می‌تواند به حل مشکل کمک کند. امروز چهار باندته کردن جاده فیروز کوه را با پیگیری کمیسیون مربوطه، رفع اشکالات جاده هراز را در بعضی نقاط حادثه خیز با پیگیری آقای کاظم دینان، آزادراه تهران-شمال را با پیگیری نمایندگان غرب استان در دستور کار داریم. که این

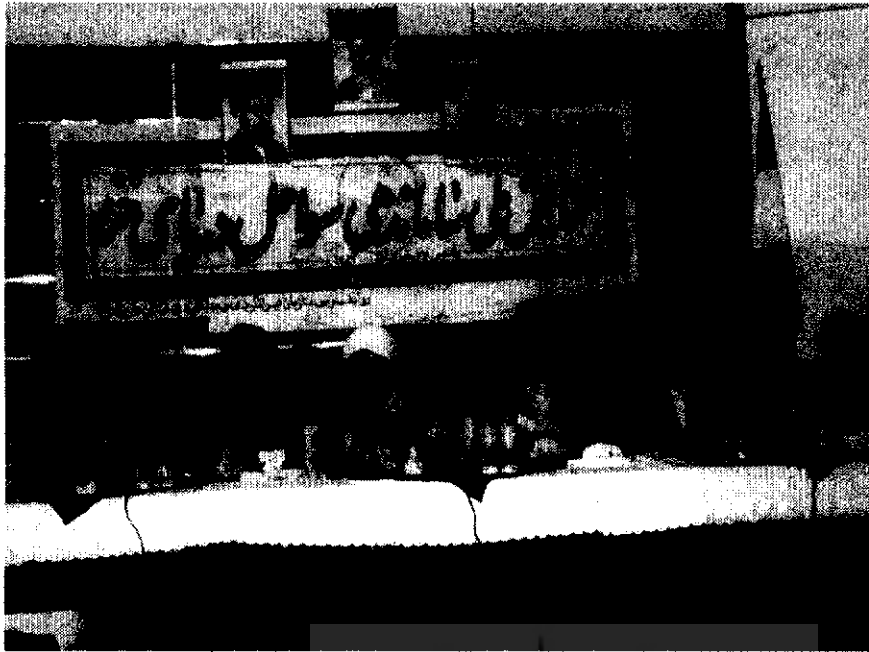
آخری هنوز به صورت جدی شروع نشده، در حالی که آقای خاتمی در زمان حضورشان در مازندران افتتاح آن را پیش از اتمام دوره ریاست جمهوری‌شان وعده داده‌اند. راه دیگری که به چراغ خاموش کارهای نهایی‌اش با پیگیری‌های آقای ناطق نوری رو به اتمام است، راه نور. تهران است که از طریق بلدهم، گردشگران را به مازندران می‌رساند.

اگر فقط همین مشکلات راه‌های داخل استان و اطراف استان حل شود به ضرر قاطع اعلام می‌کنم که هیچ احتیاجی به تخصیص اعتبارات مشخص از طرف دولت نیست. برای گردشگری در مازندران نخواهد بود. دولت کافی است بستر کار را فراهم بکند، زیرساخت اقبال و مشارکت مردم و سرمایه‌گذاران در این بخش بالاست. فقط باید برنامه‌ریزی مناسب و هدایت‌شده وجود داشته باشد. اگر موارد فوق فراهم شود، تصور می‌کنم رفع آن چالش فرهنگی هم در کوتاه‌مدت و صرفاً با همدلی استاندار، امام‌جمعه، سپاه، بسیج و

صابری نماینده تنکابن و

رامسر:

امکان ندارد در یک خیابان اصلی شهر، پنج مورد ایست بازرسی نداشته باشید. چه در ورودی رامسر از گیلان و چه در ورودی‌اش از مازندران. این مسئله برای بنده به عنوان نماینده مجلس هنوز توجیه نشده و هیچ مقام مسئول هم آن را توجیه نکرده که آیا ما به دنبال سلاح هستیم؟ آیا بر اساس گزارشی در تعقیب مواد مخدر، مشروبات الکلی و موارد خلاف دیگر هستیم؟ یعنی ممکن است هر آن پایگاه مسجدی تصمیم بگیرد که همانجا چند مانع بگذارد

کاظم دینان نماینده آمل :
در تعطیلی پانزده خرداد که مسافرتی از جاده هراز به شمال داشتم مشاهده کردم گروهبانی در وسط خیابان ایستاده و ماشین‌ها را یکی یکی با زرسی می‌کند. با این کار ، ترافیک سنگینی ایجاد شده بود به آن گروهبان گفتم شما این جا چه کاره ای؟ گفت من دستور از بالا دارم. گفتم در این چهار روز تعطیلی با این ترافیک سنگین، به جای این که راهگشایی کنید و به پلیس راهی که این همه زحمت می‌کشد کمک کنید، بدتر راه بندان ایجاد می‌کنید؟ او و کله قندی‌های موجود در خیابان را کنار زدم و راه را باز کردم

عید خدایی، در بخش دیگری از این نشست به بررسی نوع گردشگری در ایران پرداخته است و اظهار می‌کند: گردشگری در ایران لوکس و گران است. در حالی که گردشگری کلان و آرزان بازدهی بیشتری را به همراه می‌آورد.
بنابراین، همان‌طور که مردم به فکر تهیه غذا هستند باید گردشگری را هم به همان اندازه مدنظر قرار دهند.

سلیم بهرامی: هیچ اراده‌ای را در بین مسئولان برای حل مشکل ایرانگردی موثر ندانسته، معتقد است که دولت خدمات و امکانات ملی را فراموش کرده است. در این نشست دکتر طاهری، معاون فنی بنادر و کشتیرانی، ضمن برشمردن مزایای ملی شهرهای ساحلی گفت: غالب کشورهای دارای ساحل بیشترین استفاده اقتصادی و اجتماعی را، در جهت منافع ملی خود، از مناطق ساحلی برده‌اند. بررسی‌های صورت گرفته در خصوص کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نشان می‌دهد که شهرهای اصلی آنها به دلایل اقتصادی در مناطق ساحلی مستقر شدند.

همچنین استاندار مازندران، دکتر انصاری با اشاره به پراهمیت بودن دریای مازندران گفت: "سواحل دریای مازندران یکی از منابع راهبردی و حیاتی در ایران است و منطقه شمال بهشت گمشده این کشور است. اما امروز که حریم دریا و منابع طبیعی باشهرک‌های مسکونی و ویلاهای خصوصی اشغال شده است، که البته متولی آن هم جهاد کشاورزی بوده است، ما با آلودگی محیط زیست مواجه شده ایم که یکی از معضلات مهم در این زمینه است.

اعضای این نشست، پس از اخذ تصمیمات لازم، جهت افتتاح طرح دریای کور کور سر به طرف نوشهر حرکت کردند و به دنبال آن از طرح دریای نور در این شهرستان نیز بازدید به عمل آوردند.

نیروهای مسئول امکان‌پذیر است.

بنده در این جلسه آموختم که واقعاً باید مردم را آموزش داد که چگونه با گردشگر برخورد کنند و چه رفتاری داشته باشند که آنها مجدداً بیایند و خاطرات خوش را با خود ببرند. اگر هماهنگی‌هایی که ذکر شد صورت بگیرد و اولویت را به اشتغال‌زایی و استفاده از مزیت نسبی گردشگری در منطقه بدهیم، مشکلات، اندکی مرتفع خواهند شد.

رشد گردشگری، جذب سرمایه در همایش ساماندهی سواحل دریای خزر در رامسر

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در نشست ساماندهی سواحل دریای خزر، جذابیت سواحل دریای مازندران را از میراث‌های طبیعی آن برشمرد.
در بیست و دوم خردادماه نشستی با حضور احمد مسجد جامعی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، عید خدایی معاون وزیر و رییس سازمان ایرانگردی و جهانگردی مازندران، سلیم بهرامی نماینده ساری، نجف‌نژاد نماینده بابل‌سر، دکتر نوبخت نماینده رشت، صابری نماینده تنکابن و رامسر، شجاع پوریان نایب رییس کمیسیون فرهنگی مجلس، آیت‌ا... طبرسی نماینده ولی قفیه در استان و جمعی از مقامات استان در حضور تعدادی از خبرنگاران تحت عنوان "همایش ملی ساماندهی سواحل دریای خزر" به مدت یک روز در رامسر برگزار شد.

احمد مسجد جامعی در این نشست گفت: کشور ما به لحاظ دریایی دارای سواحل کهن در شمال و جنوب است و به دلیل وجود تنوع در این سرزمین، ما قادر خواهیم بود تا موجبات جذب رافراهم سازیم.